

en meer ter zijde gedrongen⁸⁾ door de klare verhouding tot het universeele, mogelijk gemaakt door de zuivere kennis van het universeele — voor zoover zich dit kennen laat.⁹⁾

Zien we alzoo éenzelfde begrip zich in alle levensuitingen manifesteren — in het logisch denken is dit begrip geformuleerd.

Reeds lang voordat het nieuwe zich in bepaaldheid in het leven en in de kunst openbaarde, werd door het logisch denken de oude waarheid, dat het bestaande slechts door zijn tegendeel tot uitdrukking komt of gekend wordt, in klaarheid getoond.

In deze waarheid vinden we uitgedrukt, dat het zichtbare, het natuurlijk concrete, niet door het zichtbare (de natuur) maar door het tegendeel daarvan gekend wordt, hetgeen inhoudt, dat de beelding der zichtbare realiteit slechts door abstract-reëele beelding tot het huidig tijdsbewustzijn spreken kan.

Wordt voortgezet

AESTHETISCHE BESCHOUWINGEN III (BIJ BIJLAGEN 9 EN 10).

DOOR V. HUSZAR.

De vergelijking tusschen nevensgaande bijlagen heeft de bedoeling het verschil aan te toonen tusschen echt en onecht kubistisch werk. Sommigen zullen dit misschien kunnen onderscheiden, maar dat zijn de uitzonderingen. In de practijk kunnen wij constateeren, dat het onechte meer succes heeft dan het echte. De oorzaak zal wel hierin liggen, dat de meesten niet weten waarom het in de nieuwe beelding gaat. Zij zien alleen de nieuwe werkwijze en dat vinden ze interessant. De belangstelling is gericht op de oppervlakte van een werk, zonder de verdieping erin en als het er maar vreemd uitziet voldoet het; dit is ten slotte een modequestie. Evenzoo de modekunstenaar, die alleen de nieuwe werkwijze overneemt zonder het essentiële in de nieuwe beeldende kunst te doorleven. De modekunst is voorbijgaande door haar gemis aan inhoud, de moderne kunst daarentegen draagt in zich de kiem om op voort te bouwen.

Een kunstuiting in wording is moeilijker te zien dan een voldragen kunstuiting, maar het is veel leerzamer, daar we hierbij nog kunnen nagaan voor welke moeilijkheden een oprecht werker staat in een tijd, waarin naar bepaaldheid in beelding wordt gestreefd. Beide af-

⁸⁾ Evenwel was en is vormgodsdienst even noodzakelijk voor ander, voor minder abstract bewustzijn, als de natuurlijke schilderkunst dit daarvoor is. Daarom is het logisch, dat vormgodsdienst en natuurlijke schilderkunst blijft bestaan zoolang het bewustzijn dit medebrengt, zoolang het nieuwe bewustzijn niet algemeen is.

⁹⁾ Kandinsky heeft in zijn boek „Das geistige in der Kunst” er op gewezen dat de Theosofie (in haar ware beteekenis; niet zooals zij meestal verschijnt) een andere uiting van dezelfde geestelijke beweging is, welke we in de schilderkunst thans waarnemen.